

Thorvald Staunings tale ved Rigsdagens åbning

Taler

Thorvald Stauning
Statsminister

Dato

4. oktober 1932

I Overensstemmelse med § 40 i Danmarks Riges Grundlov har Hans Majestæt Kongen ved aabent Brev af 23. September d. A. indkaldt til en ordentlig Rigsdagssamling, der i Henhold til Kongens Bestemmelse skal aabnes i Dag.

Ved Reskript af 4. Oktober d. A. har Hans Majestæt Kongen dernæst overdraget mig at aabne denne i Dag sammentrædende Rigsdag og at foranledige det i saa Henseende videre fornødne.

Dette sker herved. I Kongens Navn erklærer jeg den ordentlige Rigsdagssamling for aabnet.

Forinden jeg anmoder Tingene om at konstituere sig, skal jeg som sædvanlig fremsætte nogle Udtalelser om den foreliggende Situation og om det Arbejde, der forestaar.

Det forløbne Aar har, saaledes som det blev forudsagt ved Rigsdagens Aabning,

været præget af den alvorlige Verdenskrisens Virkninger i vort Land. Den svigtende Købeevne og formindskede Afsætning førte til en stadig voksende Arbejdsløshed. Den stærkt formindskede Verdenshandel førte til betydelig Indskrænkning i Skibsfarten, og det eksporterende danske Landbrug rantes fremdeles føleligt ved det af Kriseforholdene fremkaldte Fald i Priserne og ved de Spærringsforanstaltninger, som en Række Lande iværksatte. Krisen har naturligvis bredt sig fra Lag til Lag i Befolkningen, og Forstyrrelserne i Pengevæsenet bidrog baade til Vanskeligheder for Handelen og til Standsning af Byggevirksomheden, hvorved nye Tusinder blev arbejdsløse. Ved de af Rigsdagen vedtagne Kriseforanstaltninger er de haardest ramte, saavel i Landbruget som i Arbejderbefolkningen, blevet hjulpet, saa vidt de vanskelige politiske og økonomiske Forhold har muliggjort dette, men det var selvfølgelig ikke muligt at overvinde Krisen; den har sin Oprindelse fra Forhold ude i Verden, Forhold, paa hvilke den danske Befolkning ikke har Indflydelse.

Den Rigsdag, som nu skal aabnes, vil atter være henvist til at beskæftige sig med de af Krisen fremkaldte Opgaver, thi om end Krisen har skiftet Karakter ved Stigningen i Priserne paa de vigtigste Landbrugsprodukter i Forhold til det lave Punkt, de var naaet til, er der dog sket en saadan Forstyrrelse i Samfundsforholdene og en saadan Forøgelse af Erhvervsvanskeligheder og Arbejdsløshed, at det stadig er nødvendigt at finde Midler, som kan sættes ind derimod.

En fortsat Udbetaling af Krisehjælp som den, der er udøvet, ogsaa overfor Landbruget, vil neppe være mulig, og den indtraadte Pris-Udvikling vil forhaabentlig ogsaa overflødiggøre denne.

Det vil derimod være nødvendigt at finde Midler til Støtte for Afsætning af visse Landbrugsprodukter, der paa Grund af Udlandets Spærring ikke har fornødent

Marked og derfor produceres med Tab, og det vil videre af Hensyn til Landbrugets Fremtid være nødvendigt at beskæftige sig med dettes hele økonomiske Stilling og særlig med det overkapitaliserede Landbrugs Stilling. Forslag om Henstand med Betalingen af Renter for Gæld, der ligger udenfor Ejendommens Værdi, er under Forberedelse. Der vil blive fremsat Lovforslag om Oprettelse af mindre Landbrug, om nye Betalingsvilkaar for Statshusmænd og om Tilskud til Grundforbedringsarbejder, ved hvilke arbejdsløse bliver beskæftiget.

Desuden vil de under Justitsministeriet henhørende Kriselove, om Tvangsauktioner og om Henstand med Betalinger, der begge kun fik et Aars Varighed, paa ny blive forebragt Rigsdagen.

Landets Valutapolitik og Handelspolitik maa efter Ministeriets Mening følge de Linier, som hidtil er fulgt. Bestræbelserne for at holde Danmark i finansiell Overensstemmelse og Forbindelse med Storbritannien maa i Landbrugets Interesse fortsættes, og vi bør i øvrigt søge at undgaa Svingninger i Valutakursen og Fald i Pengenes Værdi, da saadant er til stor Skade for det økonomiske Liv, skadelig for international Samhandel og uretfærdig i en Række Forhold indenfor Samfundet.

Ved de iværksatte Foranstaltninger har man opnaaet at faa en gunstig Handelsbalance af stor Betydning for den internationale Bedømmelse af Landets økonomiske Tilstand, ligesom den foretagne Regulering af Importen paa nogle Omraader har afværget Forøgelse af Arbejdsløsheden og paa andre medført forøget Beskæftigelse. Loven om Valutaforhold, Valutacentral m. v. skal i nær Fremtid bortfalde, men der maa forud gennemføres nye Regler for den endnu nødvendige Regulering af Importen i Overensstemmelse med den Mængde udenlandsk Valuta, som kommer til Raadighed ved Eksporten af

danske Produkter.

For Danmarks fortsatte Eksport af Landbrugsvarer vil Udfaldet af de handelspolitiske Forhandlinger med flere Lande være af særdeles stor Betydning. Vi staar nu overfor et afgørende Afsnit af disse Forhandlinger, og først naar disse er tilendebragt, vil vi klart kunne se, under hvilke Vilkaar Erhvervene kommer til at virke, og hvilke Foranstaltninger der af Hensyn til Fremtiden vil være paakrævede.

Ved Siden af de vigtige Erhvervs-, Valuta- og Handelsforhold melder sig saa Verdens største og vanskeligste Problem – Arbejdsløsheden.

Virkningerne af en forbigaaende Krise kan og bør mildnes ved Understøttelse, og Rigsdagen har i den Henseende vedtaget Love for den nærmeste Tid. Det vil imidlertid paa Grund af Arbejdsløshedens Varighed og store Omfang nu være nødvendigt at skride til effektive Foranstaltninger sigtende til direkte Modvirkning og Indskrænkning. Og det er ganske særlig fornødent for at afværge den Nedbrydning af Ungdommens Arbejdskraft og Arbejdsvillie, som følger af aarelang Arbejdsløshed.

Der arbejdes med Planer om midlertidig Forkortelse af Arbejdstiden, om Indskrænkning af Overarbejde, om Fremskyndelse af visse offentlige Arbejder samt om Genoptagelse af Virksomheden for at opdyrke nye Markeder for danske Produkter. Desuden maa man ved Lovgivningsforanstaltninger, baade af Interesse for Arbejderne og de haardt ramte Haandværksmestre, bidrage til at faa Byggevirksomheden genoptaget eventuelt ogsaa Bygnings-Reparationer i

større Omfang, end saadanne nu udføres, og endelig er det ogsaa under Overvejelse, om der kan skaffes Midler til Iværksættelse af Skibsbygningsarbejde.

Til Fremme af saadanne nødvendige Foranstaltninger samt til Dækning for de Tab, Statshusholdningen lider ved de ekstraordinære Forhold, maa der søges forøgede Indtægter uden i første Linie at belaste det produktive Arbejde. Her frembyder sig den tidligere foreslaede Ændring i Formuebeskatningen, hvorved den i 1927 vedtagne Lettelse i Formueskatten for større Formuer igen bortfalder, samt den Reduktion i Militærudgifterne, der vil følge af Vedtagelsen af det kendte Forslag om Omdannelse af Hær og Flaade til Vagtkorps og Statsmarine.

I øvrigt kan ventes fremsat:

Forslag til Lov om Fuldførelse af Nationalmuseet samt Forslag om Bevillinger til Nybygninger ved Polyteknisk Lærestalt. De tidligere fremsatte Forslag til Støtte for Byggevirksomheden. Forslagene om Købstadkommunernes og Landkommunernes Styrelse, om Amdtsraadsvalg og om Ophævelse af de i 1928 gennemførte Indskrænkninger i den kommunale Valgret, saaledes at der ogsaa tages Hensyn til de kriseramtes Bevarelse af Valgretten..

Med Hensyn til Ejendomsskatterne arbejdes der paa en Plan, der skulde sikre større Smidighed og Bevægelighed, saaledes at Skatten i højere Grad end hidtil afpasses efter de skiftende økonomiske Forhold. Desuden arbejdes der paa Forslag til Revision af Loven om den personlige Skat til Kommunerne, og Forslag til Lov om Grundstigningsskyld vil blive fremsat.

Af Socialreformen er hidtil kun Forslag til Lov om Arbejdsløshedsforsikring blevet gennemført, hvorfor Forslag om offentlig Forsorg, om Folkeforsikring og om Ulykkesforsikring igen vil blive forelagt, dernæst et nyt Forslag om den private Arbejdsanvisning indenfor forskellige Fag samt Forslagene om Lærlingeforholdet, om Tilsyn med Herberger og Arbejdshjem og om Ratifikation af forskellige Konventioner angaaende Arbejder- og Børnebeskyttelse.

Fra Justitsministeriet vil blive forelagt Forslag til Indførelse af Domsmand i Straffesager og i Sammenhæng dermed Gennemførelse af Umiddelbarhedsprincippet i Bevisførelsen samt Forslag om offentlig Votering i Højesteret.

Justitsministeriet forbereder endvidere Forslag om betryggende Regler vedrørende Børns Afhøring for Retten og for Politiet, ligesom Spørgsmaalet om en Aldersgrænse for Dommere er optaget til Behandling.

Der kan endelig ventes fremsat Forslag om Biografteaterordningen, om Naturfredning, om Kontrol med Indsamlinger og om ny Alimentationslovgivning.

Som det vil fremgaa af de her fremsatte Udtalelser om Øjeblikkets Forhold og

om de Kray, som Tiden bærer frem, er det i første Linie en Række Forslag, der er fremkaldt af Krise-Situationen, der vil komme til at beskæftige Rigsdagen, men det maa ogsaa forudses, at Statshusholdningen er udsat for saa betydelige Vanskeligheder som Følge af Krisen, at denne vil nødvendiggøre vigtige Overvejelser og Forhandlinger for at sikre Bevarelsen af Balance og Sundhed i den offentlige Forvaltning.

Der synes at være Tegn ude i Verden, som tyder paa en Lysning i Situationen, men vi kan ikke deraf lade os forlede til at tro paa en meget hurtig Bedring og Blomstring. Vi maa sikkert være forberedte paa mange Vanskeligheder endnu som Følge af de katastrofale Tilstande, der behersker forskellige Lande. Det vilde være ønskeligt, om Rigsdagen med Forstaaelse af Tidens Alvor vilde etablere et Samarbejde imellem Partierne til sikker Løsning af de store, betydningsfulde Opgaver, der venter os.

Der er megen Uro og Forvirring i Verden, fremkaldt af den sørgelige økonomiske Udvikling. Jeg udtaler Haabet om, at Land og Folk vil komme igennem Krisen uden voldsomme Rystelser, og jeg foreslaar, at vi indleder Rigsdagens nye Samling med et Leve vort Fædreland Danmark.

Medlemmerne besvarede Statsministerens Leve med et trefoldigt Hurra.

Kilde

folketingstidende.dk

Kildetype

Dokumentation på online medie

Tags

Folketingstale, Socialdemokratiet, Åbningstale

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/aabningstale-1932>